

Souhrn základních podmínek některých dotací 2023

Upozornění

Tento materiál si neklade za cíl dopodrobna rozebírat jednotlivé podmínky všech dotací, ale shrnout pouze základní a podstatné minimum týkající se některých dotací v roce 2023.

Obsah

1. Rozdělení dotací v roce 2023	2
2. Společné podmínky pro dotace.....	2
3. Základní podpora příjmu BISS a redistributivní podpora DRP.....	4
4. Ekoplatba celofaremní základní	4
4.1. Standardní orná půda R.....	4
4.2. Neprodukční plochy	5
4.3. Trvalý travní porost T a travní porost na orné půdě G	9
5. Mladý zemědělec	11
6. VCS bílkovinné plodiny, masná telata a dojnice.....	11

1. Rozdělení dotací v roce 2023

Mezi základní dotace řadíme tato dotační opatření:

- Základní podpora příjmu (BISS, dříve SAPS)
- Doplnková redistributivní podpora (DRP, příplatek na prvních 150 ha)
- Ekoplatba celofaremní základní

Mezi další „běžné“ dotace řadíme tato dotační opatření:

- Mladý zemědělec
- VCS bílkovinné plodiny, masná telata a dojnice
- ANC

Do běžných dotací lze řadit i dotační závazková opatření spojená s pětiletým závazkem:

- AEKO
- Ekologické zemědělství

Tento materiál nerozebírá dopodrobna všechna dotační opatření. K prostudování detailních podmínek všech dotačních opatření využijte materiály vydané MZE/SZIF. Záměrně zde neřešíme prémiovou ekoplatbu, která je složitá a z hlediska podmínek jí bude v roce 2023 aplikovat naprosté minimum žadatelů. Podmínky prémiové ekoplatby pak dle našich zkušeností žadatelé směřují ze základní ekoplatbou, a to není žádoucí.

2. Společné podmínky pro dotace

Podání žádosti do 15.5.

Do žádosti o dotaci (ŽOD) se uvádí osevňovací postup, včetně zákresů plodin, proto je nezbytné před samotným podáním žádosti provést přípravu osevu na zemědělských parcelách v LPIS, případně v komerčních softwarech s exportovatelným výstupem. Pozor příprava osevu až v předtiskové aplikaci je v roce 2023 riziková, neboť nepůjde na rozdíl od minulých let dělat kopie předtiskové sady!

Aktivní zemědělec

Po úpravě podmínek ze strany MZe tuto podmínku splňuje většina zemědělců bez nutnosti dokládat audit nebo prokazovat zemědělské příjmy doložením dokladů, nicméně

doporučujeme ověřit si statut aktivního zemědělce na Portálu farmáře SZIF (bude spuštěno 14.3.2023). Po spuštění možnosti ověření na Portálu farmáře SZIF vytvoříme jednoduché instruktážní video, jak si statut aktivního zemědělce ověřit.

Hospodaření v souladu s pravidly podmíněnosti

Jde o obsáhlý soubor podmínek, které má zemědělec dodržovat. Při podávání žádosti se z údajů LPIS a uvedeného osevního postupu kontrolují některé podmínky např. rozorání TTP (DZES 1 a 9), hospodaření na MEO/SEO (DZES 5), omezení plochy jedné plodiny (DZES 7B), minimální podíl neprodukčních ploch (DZES 8A). K podmínkám podmíněnosti vydá MZe samostatnou příručku.

Evidence DPB v LPIS

V rámci různých dotačních opatření jsou zavedena různá období, **po které je potřeba DPB, na který je požadována dotace, evidovat v LPIS**. Zobecníme-li pravidlo, tak optimální je mít DPB, na které žádáte o dotaci **v nezávazkových opatřeních včetně ekoplatby, evidované v LPIS nejméně od data podání ŽOD do 31.10**. Pokud dochází na DPB ke změně výměry nebo kultury v kontrolním období, je vždy potřeba prověřit jaký má tato změna dopad na dotační žádost a případně jí změnovou žádostí upravit. **Pro závazková opatření (AEKO, EZ) je kontrolní období od data podání žádosti o dotaci do 31.12**. Konkrétní termíny povinné evidence DPB v LPIS shrnuje tabulka. Období začíná vždy podáním ŽOD.

Dotační opatření	DPB v LPIS povinně do
BISS, DRP, mladý zemědělec	31.8.
Celofaremní ekoplatba – kultura U	15.8.
Celofaremní ekoplatba – kultura C, P, K a ekologické G	31.8.
Celofaremní ekoplatba – kultura T, R, S, V, J, D a konvenční G	31.10.
Malý zemědělec	31. 8.
VCS chmel, ovoce, zelenina, cukrovka, bílkovinné plodiny	31.8.
VCS škrobové brambory	31.10.
ANC, Natura 2000 na ZP	30.9.
AEKO (vyjma biopásů a meziplodin), EZ	31.12.
AEKO – biopásy, pěstování meziplodin	31.3. násl. roku

3. Základní podpora příjmu BISS a redistributivní podpora DRP

Tato dvě dotační opatření nemají kromě společných podmínek pro dotaci uvedených výše a požadavku na zemědělskou údržbu DPB žádné speciální podmínky. Poskytnutí DRP na prvních 150 ha je přímo vázané na poskytnutí BISS., tzn. dojde-li ke snížení/neposkytnutí BISS je stejným způsobem snížena/neposkytnuta DRP.

4. Ekoplatba celofaremní základní

Toto dotační opatření stanovuje podmínky pro každou způsobilou zemědělskou kulturu. Dotace se vyplácí na všechny DPB při splnění daných podmínek. Níže jsou shrnuty jen některé zásadní podmínky pro hlavní zemědělské kultury.

4.1. Standardní orná půda R

Počet plodin v osevním postupu

Pro rok 2023 platí podmínka podle pravidel diverzifikace plodin v greening v roce 2022!

- 10 ha až 30 ha – 2 plodiny, hlavní max. 75 %
- nad 30 ha – 3 plodiny, hlavní max. 75 %, dvě hlavní dohromady max. 95 %

Výjimku z této podmínky mají v roce 2023 ekologové a farmy, které z více jak 75 % pěstují vyjmenované píce na kultuře R nebo farmy, jejichž zemědělská půda je z více jak 75 % tvořena kulturami T + G + R s vyjmenovanými pícninami.

Od roku 2024 již výše uvedené výjimky platit nebudou a dále přibude povinnost pěstovat nejméně 4 plodiny při výměře nad 150 ha R. Rovněž bude platit, že jarní a ozimá varianta stejné plodiny bude považována za jednu plodinu.

Ochranné pásy podél vodních toků na kultuře R

Pro rok 2023 platí podmínka pro plochy neoseté plodinou do 31.3.2023!

- Tisk č. 35 v LPIS uvádí nápočet povinného minimálního rozsahu pásů kolem vody pro základní ekoplatbu (PKVZ_PR). Minimální šíře ochranného pásu je 6 m od kraje DPB dovnitř DPB, maximální započitatelná šíře pásu je 30 m (pás může být fyzicky i širší).
- Pásy jsou v LPIS vymezeny na kultuře R,U,G, ale povinnost vytvoření pásu se vztahuje jen na kulturu R. Na kultuře U a G jsou pásy vyznačeny proto, aby zemědělec věděl, že po změně na kulturu R bude muset vytvářet pás.

- Ochranný pás kolem vody musí být oset trávami (plus případně max. 10 % nízkovzrůstých vyjmenovaných plodin vážících dusík). K 1.6. musí být na pásu souvislý porost. V LPIS zadávejte na zem. parcelu tvořenou pásem plodinu *Trávy pro ochranné pásy*. Na zbytku DPB musí být jiná plodina, než je na ochranném pásu.
- Údržba pásu je možná sečí s odklizem biomasy nebo mulčováním, a to v termínu do 31.8. Pastvu na pásu provádět nelze. Výměru těchto ochranných pásů lze započítat do neprodučních ploch (viz níže), pak ale platí obecná podmínka neprodučnosti – tedy nelze provádět seč v období 1.6. až 15.7.

Výjimky z podmínky tvorby ochranného pásu kolem vody:

- Výjimku z této podmínky mají v roce 2023 ty DPB, na nichž je zasetý ozim nebo jařina vysetá do 31.3.2023 (označuje se v dotační žádosti).
- Výjimku z této podmínky mají v roce 2023 také DPB zařazené ve starém závazku AEKO - opatření Integrovaná produkce zeleniny, Biopásy nebo Ochrana čejky chocholaté.
- Výjimku z této podmínky mají trvale také DPB vstupující do nového závazku AEKO - Biopásy, Ochrana čejky chocholaté nebo Zatravnění orné půdy.

4.2. Neproduční plochy

Týká se všech farem s **výměrou kultury R 1 ha a více**. K plnění podmínky vyčlenit neproduční plochy lze přistoupit dvěma způsoby.

- **Varianta 3 + 5 = nižší procento neprodučních ploch doplním pěstováním meziplodin anebo plodinami vážících dusík (PVN)**
 - Z výměry kultur R+U+G v LPIS **spočítejte 3 %** (výměry R,U,G – tisk č. 1 v LPIS). Vyjde Vám počet hektarů, který je potřeba v roce 2023 mít jako neproduční plochy – tedy **úhor, ochranné pásy, anebo krajinné prvky**.
 - Z výměry kultur R+U+G v LPIS **spočítejte 5 %**. Vyjde Vám počet hektarů, který je potřeba v roce 2023 mít jako **meziplodiny** (koeficient přepočtu je **0,3**, směs min. dvou stanovených plodin, min. 8 týdnů po sklizni hlavní plodiny bez zásahu) nebo **plodiny vážící dusík** (koeficient přepočtu je **1**, min. 1 stanovená plodina od 1.6. do 15.7., **lze sklízet**, po sklizni jednoletých PVN a u víceletých PVN po zrušení porostu povinnost vysetí ozimu).

- 3 % neprodukcčních ploch je nezbytné minimum. Žadatel může mít i více a adekvátně, pak snížit procento PVN/meziplodin, tak aby dohromady bylo min. 8 % (např. může být 4 % úhorů a 4 % PVN).
- **Varianta 5 + 0 = vyšší procento neprodukcčních ploch bez pěstování meziplodin a PVN**
 - Z výměry kultur R+U+G v LPIS **spočítejte 5 %**. Vyjde Vám počet hektarů, který je potřeba v roce 2023 mít jako neprodukcční plochy - tedy **úhor, ochranné pásy, anebo krajinné prvky**.

Úhor (koeficient přepočtu 1)

- Úhor lze v LPIS udělat z kultury R, G a trvalých kultur V, C, S, J, D, K, P.
- Úhor lze v LPIS udělat také z kultury T. **Tato možnost platí pouze pro rok 2023** a není při ní vyžadováno fyzicky rozorát kulturu T. **Primárně doporučujeme kulturu T na U převádět jako nouzové řešení, pokud nejde podmínka neprodukcčních ploch v ekoplatbě řešit jinak.** Tato změna má totiž svá specifika, která shrneme níže.
 - **Pozor! Máte-li staré závazky AEKO v Ošetřování TP, neprovádějte převod T na U.** Nejde o pardonovanou změnu v rámci závazku, změnou kultury by došlo k porušení závazku a vratce dotace obdržené na DPB od počátku závazku (při základním managementu činí vratka za 4 roky cca 10.000 Kč/ha) . Přítomnost závazku zkontrolujte v LPIS (záložka *Dotace/Zařazení AEKO/EZ*)
 - **Pozor! Máte-li na DPB vymezený nadstavbový titul (tj. cokoliv kromě „ZAKL“)** **v rámci ENVIRO vrstvy, neprovádějte převod T na U.** Pokud zvažujete převod T na U, ověřte si vymezení v rámci ENVIRO vrstvy na konkrétním DPB (záložka *Podrobné/Vymezení ENVIRO*). Aby úhor vzniklý převodem z kultury T mohl být započítán jako neprodukcční plocha, musí být vymezení ENVIRO prázdné (na DPB se nevztahuje povinnost vymezení ENVIRO) nebo musí být vymezen základní titul AEKO.
 - **Pozor! Úhor vzniklý převodem z kultury T musí trvat minimálně a zároveň pravděpodobně maximálně 2 roky.** Minimální trvání úhoru 2 roky vychází z podmínky stanovené pro zelené úhory (viz níže). Maximální trvání úhoru 2 roky prosazuje Ministerstvo životního prostředí, které požaduje zakotvit do novely nařízení vlády podmínku zpětného převodu kultury U zpět na T po dvou

letech trvání. Tento požadavek není ještě legislativně ukotven a je v jednání – pozor týkal by se pouze úhorů vzniklých z TTP (ne z G nebo R).

- Kulturu úhor je v roce 2023 možné ohlásit až do data podání ŽOD (od roku 2024 bude platit termín ohlášení max. 1.2.). Pozor zúčinění kultury trvá v LPIS min. 1 den. Nenechávejte tedy ohlášení kultury na poslední chvíli!
- Úhor má dvě varianty:
 - Jednoletá nektarodárná - směs min. 3 stanovených plodin v daném poměru, lze pěstovat jen jeden rok, nebo
 - Minimálně dvouletá zelená - min. 1 tráva čeledi lipnicovité, směs trav nebo směs s plodinami vážícími dusík, které však musí být zastoupeny v porostu pod 50 %, úhor na stejném DPB musí být min. dva roky po sobě s možností zaorání porostu po 15.8. a jeho znovuzaložení do 31.10.
- Na úhoru musí být nejpozději do 1.6. souvislý porost stanovených plodin.
- Úhor je plocha bez produkce – tedy bez pastvy a bez sklizně, bez aplikace hnojiv a POR. Platí však, že musí být provedena alespoň 1 zemědělská operace za rok (od 1.6. do 31.8.). Zelený úhor lze kdykoliv mulčovat. Po 15.8. lze plochu úhoru sklídit nebo pást.
 - Pokud úhor vznikl převodem z kultury T v oblastech ZCHÚ, OP NP a Natura 2000 (v ENVIRO byl vymezen ZAKL), porost musí být sklizen/přepasen v období od 16.8. do 15.9. a mulčování lze provádět jen s povolením OOP.

Ochranné pásy (koeficient přepočtu 1)

Existuje více typů ochranných pásů, které lze započítat do neprodukčních ploch. **Společnou podmínkou ochranných pásů je termín „neprodukce“ na pásu od 1.6. do 15.7.** - bezzásahové období, kdy na pásu nesmím provádět sklizeň. Obecně také platí, že pás nelze hnojit/stříkat – termíny tohoto zákazu se liší dle typu pásu a kopírují dobu, kdy je povinné mít na pásu souvislý porost. Typy ochranných pásů shrnuje níže uvedená tabulka.

Typ ochranného pásu na kultuře R	Započitatelná šíře pásu	Nejčastější povolené plodiny
----------------------------------	-------------------------	------------------------------

Ochranný pás kolem vody základní	min. 6 m, započitatelná max. šíře 30 m	souvislý porost od 1.6. do 31.10., travní směs
Souvrať	min. 6 m, započitatelná max. šíře 30 m (jen na okraji DPB)	souvislý porost od 1.6. do 15.7., hořčice, svazenka, pohanka (lze i jednotlivě!)
Ochranný pás plnicí protierozní funkce	min. 22 m, započitatelná max. šíře 30 m (jen obsevy na DPB SEO/MEO – DZES 5)	POZOR! Oproti plodinám povoleným při řešení DZES 5 je skupina povolených plodin užší! ¹
Ochranný pás oddělující plodiny	min. 22 m, započitatelná max. šíře 30 m (jen dělicí pásy na DPB nad 30 ha/10 ha SEO – DZES 7b)	POZOR! Oproti plodinám povoleným při řešení DZES 7b je skupina povolených plodin užší! ²
Ochranný pás kolem krajinného prvku	min. 1 m, max. 30 m (jen kolem vnitřních KP na DPB s R)	Bizár č. 1 – souvislý porost od 1.6. do 30.11., povinnost seče od 1.9.
Ozeleněný kolejový meziřádek	min. 1,5 m, max. 6 m (jen kolejové řádky mechanizace uvnitř DPB)	Bizár č. 2 – souvislý porost od 1.6. do 15.8.

Shrnutí všech povolených plodin vydalo MZe v samostatném materiálu, který je ke stažení zde:

<https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/aktuality/prehledy-osiv-pro-vybrane-intervence.html>

Při rozhodování, zda jsou pro Vás využitelné ochranné pásy, můžete postupovat takto:

- Týkají se mě v roce 2023 ochranné pásy kolem vody?
- Používám ochranné pásy typu souvrať?
- *Poznámka – má-li zemědělec vhodná pole, je v některých případech lepší řešit neproduktivní plochu souvrať než úhorem (neřeším převod kultury, běžné plodiny hořčice/svazenka/pohanka, termín souvislého porostu souvrať 1.6. – 15.7.)*
- Využívám ochranné pásy při pěstování plodin na SEO/MEO?

¹ Do neproduktivních ploch se nezahrnují obsevy tvořené obilninami (včetně směsí obilnin s jinými plodinami) a obsevy řepkou na SEO. Do neproduktivních ploch se také nezahrnují obsevy na SEO/MEO založené po 1.4.2023 a tvořené čistými plodinami vážícími dusík (např. Vojtěška) nebo jejich směsmi s jinými plodinami, pokud je plodina vážící dusík v převaze (např. jetelotrávy s obsahem jetele nad 50%).

² Do neproduktivních ploch se nezahrnují dělicí pásy založené po 1.4.2023 a tvořené čistými plodinami vážícími dusík (např. Vojtěška) nebo jejich směsmi s jinými plodinami, pokud je plodina vážící dusík v převaze (např. jetelotrávy s obsahem jetele nad 50%).

- Využívám ochranné pásy pro splnění podmínky výměry jedné plodiny max. 30 ha + nově výměra jedné plodiny na DPB v kategorii SEO max. 10 ha (týká se jarních obilovin a jarní řepky seté na SEO na jaře 2023)? Vymezení SEO platí dle stávající vrstvy. Revize vrstvy erozí je plánována až pro rok 2024.
- Mám závazek biopásy z AEKO (min. šíře 6 m, max. šíře 24 m) nebo zvažuji vstup do tohoto opatření v rámci AEKO v roce 2023? (Pozor biopásy lze do % neprodukčních ploch započítat, ale v takovém případě bude snížena dotace na biopás o cca 11 tis. Kč.)
- Chci se zabývat dalšími možnostmi typu ochranný pás kolem krajinného prvku, ozeleněný kolejový meziřádek, ochranný pás v agrolesnictví, AEKO čejka, AEKO druhově bohaté pokrytí orné půdy?

Krajinné prvky (koeficienty přepočtu dle typu, většinou 1,5)

- Princip započítávání krajinných prvků bude obdobný jako v greeningu tj. výměrou jsou zanedbatelné!!
- **Platí, že se započítávají pouze krajinné prvky, které jsou součástí DPB s kulturou R nebo G = ne na kraji DPB! Musí být obklopeny zemědělskou půdou.**

Neprodukční plocha	Váhový koeficient
Krajinný prvek - příkop	2
Krajinný prvek - mez	1,5
Krajinný prvek - mokřad	2
Krajinný prvek - skalka	1,5
Krajinný prvek - skupina dřevin	1,5
Krajinný prvek - solitérní dřevina	1,5
Krajinný prvek - stromořadí	2
Krajinný prvek - terasa	1
Krajinný prvek - travnatá údolnice	1,5

4.3. Trvalý travní porost T a travní porost na orné půdě G

Obhospodařování T a G

- Pro dotační opatření BISS a DRP platí povinnost do 31.8. provést mulčování nebo pastvu s likvidací nedopasků nebo seč s odklizením biomasy. Podmínky ekoplátby termín

a způsob údržby zpřísňují a uvádějí, že v termínu do 31.7. (ANC H1 do 31.8.) je povinnost provést pastvu s likvidací nedopasků nebo seč s odklizem biomasy.

- Stanovuje-li závazek AEKO-Ošetřování travních porostů/Zatrávňování orné půdy jiné termíny a způsoby obhospodařování T/G, řídí se obhospodařování T/G dle AEKO.
- Termíny a způsob obhospodařování má také možnost měnit OOP svým souhlasným stanoviskem dodaným SZIF nejpozději v poslední den, kdy měla být podmínka splněna.

Nepokosené plochy

- Obecně ekoplatba stanovuje povinnost v žádosti o dotaci u DPB s kulturou T a G s výměrou 12 ha a více označit, zda bude vynechána nepokosená plocha.
- AEKO-Ošetřování travních porostů stanovuje stejnou povinnost u vybraných titulů s tím, že u starých dobíhajících závazků je výměra DPB s touto povinností také 12 ha a více a u nových závazků AEKO je výměra DPB s touto povinností 10 ha a více.
- Rozhodující je výměra DPB po případném odpočtu krajinných prvků, které jsou součástí DPB.
- Povinnost vynechat nepokosenou plochu se NETÝKÁ DPB, na kterých je jako první provedena pastva. Musí však jít o přepasení celé výměry DPB. Pokud je pasena jen část DPB a zbytek je sečen, pak se povinnost vynechání nepokosené plochy na DPB o stanovené výměře vztahuje. Dále se povinnost nevztahuje na plochy s obnovou T nahlášenou do data podání ŽOD.
- Nepokosená plocha se ponechává ve velikosti min. 3 % a max. 15 % z výměry DPB, v rámci AEKO podmínky platí ještě absolutní limit max. velikosti jedné nepokosené plochy 1 ha.
- Nepokosená plocha se ponechává min. do 15.8. (ANC H1 do 15.9.). Pro ekoplatbu platí povinnost od 16.8. do 31.10. nepokosenou plochu posekat. V AEKO tato povinnost neplatí a nepokosenou plochu lze posekat a odklidit nejpozději do termínu první seče následující rok.
- Při souběhu dotace na ekoplatbu a dotace AEKO se žadatel řídí podmínkami AEKO.

5. Mladý zemědělec

Příplatek pro mladého zemědělce se vyplácí na max. 90 ha a max. 5 po sobě jdoucích let. Na příplatek pro mladého zemědělce má nárok žadatel splňující podmínky BISS a dále splňující následující podmínky:

- fyzická osoba podnikatelská
 - věk max. 40 let včetně v roce podání první žádosti,
 - zemědělský podnikatel max. 24 měsíců k datu podání první žádosti,
 - minimální zemědělská kvalifikace doložená s podáním první žádosti (MZe vydá seznam uznávaných typů vzdělání pro minimální zemědělskou kvalifikaci). Podmínka požadovaného vzdělání se vztahuje na prvožadatele v roce 2023, nikoliv na žadatele, kteří žádali o příplatek pro mladé zemědělce v předchozích letech. Tito žadatelé kvalifikaci prokazovat nemusí.
- právnická osoba – obchodní korporace
 - Všichni společníci musí být zároveň statutárním orgánem obchodní korporace.
 - Všichni společníci věk max. 40 let včetně v roce podání první žádosti
 - Všichni společníci, pokud jsou evidováni jako zemědělští podnikatelé, nesmí být zemědělskými podnikateli déle než 24 měsíců k datu podání první žádosti.
 - Všichni společníci, pokud byli společníky a vykonávali funkci statutárního orgánu v jiné obchodní korporaci, která byla v evidenci zemědělského podnikatele, nesmí mít historii společníka/funkce statutára delší než 24 měsíců k datu podání první žádosti.

6. VCS bílkovinné plodiny, masná telata a dojnice

Hlavní změny v podpoře VCS bílkovinné plodiny:

Hlavní a de facto jedinou změnou v podpoře VCS bílkovinné plodiny je nově umožněná podpora směsí bílkovinných plodin i s trávou, pokud je zastoupení bílkovinné plodiny větší než 50 %. **Nově jsou tedy způsobilé jetelotrávy i vojtěškotrávy s převahou jetele/vojtěšky.** Seznam podporovaných bílkovinných plodin se oproti roku 2022 nezměnil.

Hlavní změny v podpoře VCS masná telata:

- Pro dotační rok 2023 se započítávají telata narozená v období od 1.4.2022 do 28.2.2023.
- Aby mohlo být tele dotováno:
 - musí být **evidováno na hospodářství žadatele minimálně 1 měsíc od narození.**
 - musí mít **matku s nejméně polovinou podílu krve masného plemene (plemeno C je považováno za masné).**
 - musí mít **otce, který je býkem masného plemene evidovaného v ústředním registru plemenů.**

Hlavní změny v podpoře VCS dojnice:

V roce 2023 **nebude** vyžadována jako podmínka pro dotaci na dojnice, aby hospodářství, na kterém jsou dojnice evidovány bylo zapojeno v kontrole užítkovosti.